

Bijdrage van IPO en VNG aan de taskforce subsidiariteit

Inleiding

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) willen met deze bijdrage graag inbreng leveren aan de taskforce 'Subsidiariteit, proportionaliteit en minder te doen en efficiënter te werk te gaan'.

IPO en VNG steunen het werk van de taskforce. Een adequate toetsing van het beleid aan de beginselen van subsidiariteit, proportionaliteit en betere regelgeving is van belang voor een goede werking van de Europese Unie. Besluiten moeten zo dicht mogelijk bij de burger worden genomen, waarbij de Europese Unie zich richt op waar haar meerwaarde het grootst is. Dit sluit aan bij het EU verdrag¹ en bij het voornemen van deze Commissie om zich te richten op de grote dingen.²

Deze bijdrage bevat enkele observaties over de huidige toepassing van subsidiariteit, proportionaliteit en betere regelgeving en geeft vervolgens aanbevelingen voor de toekomst. Hierbij bouwen VNG en IPO voort op de inbreng zoals deze gegeven is door de Nederlandse regering in haar subsidiariteitsexercitie in 2013 en in het kader van de EU agenda voor betere regelgeving.

De huidige agenda van subsidiariteit, proportionaliteit en betere regelgeving

Geen zorgen over subsidiariteit, wel aandacht voor proportionaliteit

Op zich zijn er geen beleidsterreinen geïdentificeerd waarbij alle bevoegdheden moeten worden teruggegeven aan de lidstaten. Wel zijn er verschillende beleidsterreinen waar regelgeving te dicht of te complex is geworden, of zware rapportageverplichtingen kent, en niet langer voldoende ruimte biedt voor maatregelen of flexibiliteit op andere besluitvormingsniveaus.³

Voorbeeld 1: De nieuwe voorstellen over het cohesiebeleid

We willen onze zorgen uitspreken over de voorstellen met betrekking tot het nieuwe cohesiebeleid, waarin we juist een trend van centralisatie zien.⁴ Zo trekt de Commissie in het Urbact-programma het gehele beheer naar zich toe (thans wordt het programma in gedeeld beheer uitgevoerd) en wil de Commissie via de landenspecifieke aanbevelingen aan de lidstaten in het kader van het EU-Semester meer centrale sturing geven aan de nieuwe cohesieprogramma's na 2020.

- 1 Artikel 10 van het EU verdrag, artikel 5 van het Verdrag betreffende de werking van de EU en protocol 2 betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit
- 2 Big on big things and small on small things, speech "The Juncker Commission: the right team to deliver change", 10 september 2014
- 3 Het Comité van de Regio's heeft dit uitgangspunt ingebracht in de taskforcevergadering van 27 april jl. Het sluit ook aan bij de uitkomsten van de Nederlandse subsidiariteitsexercitie van 21 juni 2013.

Ruimte voor decentraal maatwerk

EU regelgeving zou zich moeten richten op hoofdlijnen en meer discretionaire bevoegdheid moeten geven aan nationale en decentrale overheden om rekening te houden met hun uiteenlopende individuele omstandigheden⁴. Dit sluit beter aan op de situatie waarbij al veel beleid op nationaal en decentraal niveau is vastgesteld.

Voorbeeld 2: De verordening voor governance van de Energie Unie

In het najaar van 2016 heeft de Europese Commissie een winterpakket gepresenteerd over de governance van de Energie Unie. Lidstaten hebben in het kader van het klimaatakkoord van Parijs EU brede doelstellingen vastgesteld voor energiebesparing en duurzame energie. De governance verordening regelt dat lidstaten nationale plannen opstellen om aan te geven met welk beleid zij deze doelstellingen willen behalen. Hierbij moeten zij nationaal alle partijen betrekken, waaronder decentrale overheden. Bovendien kent de verordening een systeem van onderlinge peer review met de Europese Commissie en buurlanden.

De verordening erkent dat klimaat- en energiebeleid vooral op nationaal en zelfs decentraal niveau moeten worden vormgegeven. De omstandigheden tussen de lidstaten zijn hierbij heel verschillend. Door nationale plannen kunnen lidstaten en hun decentrale overheden hun eigen beleid vormgeven, terwijl de EU de hoofdlijnen bewaakt. Dit is een goed voorbeeld van ruimte voor decentraal maatwerk.

Belang van de huidige agenda voor betere regelgeving

De agenda voor betere regelgeving van de Commissie bevat veel verbeteringen op het gebied van regeldrukvermindering, verbetering van de transparantie van de EU beleidscyclus en betere impact assessments en consultaties. Het is van belang dat deze verbeteringen worden voortgezet en goed worden toegepast in de beleidspraktijk van de EU instellingen⁵.

Aanbevelingen voor de toekomst

Versterking van de implementatie van EU regelgeving

Om implementatie van EU regelgeving te bevorderen zou gezamenlijk onderzocht moeten worden hoe capaciteit, wederzijds vertrouwen en erkenning tussen overheidsniveaus versterkt kunnen worden. Het is van belang dat overheden over voldoende laagdrempelige kennis en informatie beschikken over Europese regelgeving. Door middel van expertiseondersteuning en kennisuitwisseling tussen decentrale overheden kan een deel van de negatieve effecten van de complexiteit en "dichtheid" worden opgelost. Daarnaast draagt dit bij aan de juiste toepassing van Europese regelgeving. Dit hoeft, in de geest van de gedachte van de Taskforce, niet noodzakelijkerwijs op Europees niveau geregeld te worden.

Voorbeeld 3: Kenniscentrum Europa Decentraal (www.europadecentraal.nl)

Het Kenniscentrum Europa Decentraal is een goed voorbeeld van gezamenlijke capaciteitsversterking door rijk en koepels in kennis over toepassing van EU regels bij decentrale overheden.

Dit Nederlands kenniscentrum is in 2002 opgericht op initiatief van het Nederlands Ministerie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijk relaties, door de koepelverenigingen van de Nederlandse gemeenten, provincies en waterschappen (VNG, IPO en UWV). Het Kenniscentrum heeft als doel het aanbieden van gespecialiseerde en duidelijke informatie over Europees Recht en beleid aan medewerkers van decentrale overheden. De aanleiding voor de oprichting van het Kenniscentrum is het toenemende belang van het Europees Recht en beleid op lokaal en regionaal niveau. En ook vanwege de juiste toepassing van Europees Recht door decentrale overheden. Daarnaast biedt het kenniscentrum een platform waarin best practices ten aanzien van de juiste toepassing van Europees Recht en beleid op lokaal en regionaal niveau wordt gedeeld, zodat decentrale overheden van elkaars praktijkervaringen kunnen leren.

4 Zie aanbeveling 4 uit subsidiariteitsexercitie

5 Zie bijvoorbeeld de agenda voor betere regelgeving (COM (2015) 215), de toolbox (SWD (2017) 350) en het IIA beter wetgeven. Ook het REFIT platform is nuttig voor decentrale overheden.

Het Kenniscentrum biedt deze gratis kennisdeling en ondersteuning aan voor decentrale overheden in Nederland via:

- een uitgebreide en up-to-date website;
- een juridische helpdesk;
- workshops en trainingen ;
- publicaties zoals factsheets en F.A.Q's.

Uniek aan het kenniscentrum is de onafhankelijke inbedding in het Nederlandse publiek bestel. De dienstverlening van het kenniscentrum is specifiek gericht op decentrale overheden. Het kenniscentrum wordt door deze overheden daarom ook gezien als een onafhankelijke intermediair waarmee zonder consequenties gratis advies kan worden ingewonnen over complexe Europeesrechtelijke kwesties. De laagdrempeligheid en toegankelijkheid tot de kennis en diensten van het kenniscentrum wordt door de doelgroep hoog aangeprezen.

Door de nauwe contacten met en ondersteuning van decentrale overheden op diverse Europeesrechtelijke onderwerpen, beschikt het kenniscentrum over een uniek netwerk en inzicht in de terugkerende vragen, moeilijkheden en knelpunten van Europese regelgeving in de praktijk. Dergelijke informatie en inzichten kunnen een waardevolle bijdrage leveren aan het verbeteren van Europese regelgeving en het verminderen van onnodige administratieve lasten voor decentrale overheden.

Belang van een goede interbestuurlijke dialoog

De Europese Commissie moet meer in dialoog treden met de nationale en decentrale overheden over onderlinge beleidsagenda's, rolverdeling en knelpunten (multilevel governance). Een goede interbestuurlijke samenwerking gedurende de hele EU beleidscyclus bevordert de uitvoering van EU regelgeving en het draagvlak onder decentrale overheden.

Daarbij dient ook aandacht te zijn voor de horizontale netwerksamenleving waarbij de overheid samenwerkt als gelijkwaardige partner met andere partijen zoals het maatschappelijk middenveld, burgers en bedrijven om maatschappelijke uitdagingen aan te gaan.⁶

Voorbeeld 4: EU stedelijke agenda

Tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie (1ste helft 2016) is met het Pact van Amsterdam de stedelijke agenda voor de EU gepresenteerd. De EU stedelijke agenda omvat twaalf thematische partnerschappen van lidstaten, steden, Europese verenigingen (o.a. Eurocities en CEMR) en Commissiediensten die per thema de stedelijke dimensie in kaart brengen op de onderdelen: wetgeving, fondsen en kennis.

De partnerschappen moeten uiteindelijk leiden tot concrete voorstellen om knelpunten in EU-beleid en -wetgeving te slechten, waardoor steden en stedelijke regio's beter met EU beleid uit de voeten kunnen. Ook moet het de Commissie-diensten een beter inzicht geven in de stedelijke dimensie van hun beleid. Partnerschappen hebben een looptijd van maximaal drie jaar.

Voortzetting van de agenda voor betere regelgeving

De decentrale overheden zouden vooral een voortzetting en versterking van de betere regelgevingsagenda en van de interbestuurlijke samenwerking willen zien. Daarvoor is het van belang dat initiatieven zoals het REFIT platform en de EU stedelijke agenda op de Europese agenda blijven en consistent onder de aandacht wordt gebracht van stakeholders om gebruik te maken van deze instrumenten. Daarnaast blijft er behoefte aan een structurele dialoog. De versterking ligt niet alleen in een betere samenwerking bij de uitvoering en implementatie van EU regels, maar juist ook in onderling overleg en afstemming bij de formulering van nieuw beleid op basis van gelijkwaardigheid en het respect voor wederzijdse belangen.

⁶ Dit is voor decentrale overheden steeds belangrijker, zoals geconstateerd wordt in het rapport "maak het verschil, krachtig inspelen op regionaal-economische opgaven" van de ROB uit 2016 en het Interbestuurlijk Programma van 14 februari 2018

IPO en VNG

Het Interprovinciaal Overleg (IPO) is de koepelorganisatie van de 12 Nederlandse provincies. Het heeft in Brussel een ambtelijke voorpost: het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP). Vanuit het Huis van de Nederlandse Provincies worden bij de Europese instellingen in Brussel zowel de afzonderlijke als de gezamenlijke belangen van de provincies behartigd.

Interprovinciaal Overleg

Postbus 16107
2500 BC Den Haag
Tel: +31 (0)70 888 12 12
www.ipo.nl

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de koepelorganisatie van de Nederlandse gemeenten. De VNG is de vereniging van en voor alle mensen, die bestuurlijk en ambtelijk in de Nederlandse Gemeenten werken. Samen met alle gemeenten stáát de VNG voor kracht en kwaliteit van het lokale bestuur. De VNG heeft in Brussel een ambtelijke voorpost, die gevestigd is in het House of European Cities, Municipalities and Regions. Daarnaast werkt de VNG samen met veel andere organisaties en is lid van o.a. de Europese koepel van verenigingen, de Council of European Municipalities and Regions (CEMR) en de internationale koepel United Cities and Local Governments (UCLG).

Vereniging van Nederlandse gemeenten

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
Tel. +31 (0)70 373 83 93
www.vng.nl

Contactpersonen

Caspar Sluiter
Caspar.Sluiter@vng.nl

Martijn Meuwissen
MMeuwissen@brabant.nl